

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 kwietnia 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz ubezpieczonego 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 11 grudnia 2020 r., oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w K. dnia 16 września 2020 r., mocą którego zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w R. z dnia 14 października 2019 r. przyznającą A. T. prawo do emerytury pomostowej od 1 września 2019 r.

W sprawie ustalono, że A. T. w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924) miał wymagany co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, albowiem w

okresach zatrudnienia w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w T. od 15 marca 1986 r. do 30 listopada 1999 r. (13 lat, 8 miesięcy i 16 dni), od 1 grudnia 2000 r. do 30 września 2007 r. (6 lat i 10 miesięcy) i od 1 listopada 2007 r. do 31 grudnia 2008 r. (1 rok i 2 miesiące), łącznie przez 21 lat i 8 miesięcy jako lekarz - asystent wykonywał prace w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych w warunkach ostrego dyżuru, to jest prace wymienione w poz. 24 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, praca w warunkach ostrego dyżuru to nie tylko czynności polegające na udzielaniu świadczeń zdrowotnych w trybie nagłym ze wskazań życiowych, ale również inne prace personelu medycznego, które są wykonywane w ramach czasu pracy w sytuacji bardzo dużego prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzeń, skutkujących koniecznością podjęcia działań w trybie nagłym.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wywiódł organ rentowy. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a mianowicie czy w świetle art. 3 ust. 3 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych do nabycia prawa do emerytury pomostowej wymóg pracy „w warunkach ostrego dyżuru” zostaje spełniony jedynie wówczas, gdy prace wymienione w załączniku 2 poz. 24 stanowiły podstawowe obowiązki pracownika, czy też wystarczające jest stwierdzenie, iż w ramach dobowego wymiaru czasu pracy mogły wystąpić zdarzenia skutkujące koniecznością podjęcia działań w trybie nagłym?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć. Przedstawiona natomiast w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania kwestia sprowadza się w istocie do pytania o prawidłowość zastosowania w sprawie wskazanych przepisów prawa ubezpieczeń społecznych.

W tym kontekście przypomnieć trzeba, że prace o szczególnym charakterze zostały zdefiniowane w art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych i wyliczone w załączniku nr 2 do tego aktu. Stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 3 tej ustawy prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrożący bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2018 r., II UK 386/17, LEX nr 2591129). Wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i jego jakość mogła obniżyć się z wiekiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2017 r., I UK 472/16, LEX nr 2428814; z dnia 11 grudnia 2018 r., II UK 386/17, LEX nr 2591129; z dnia 9 maja 2019 r., III UK 115/18, LEX nr 2681237 czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2020 r., III UK 215/19, LEX nr 3176580).

W orzecznictwie zauważono, że porównanie definicji ustawowych, jak również katalogów prac zaliczanych do poszczególnych kategorii, pozwala na stwierdzenie, że o ile w pierwszym przypadku możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę uzasadniona jest bardziej względami interesu indywidualnego pracownika, który wykonuje pracę w warunkach szczególnie negatywnie wpływających na stan jego zdrowia, o tyle w przypadku prac o szczególnym charakterze definicja kładzie nacisk na szczególną odpowiedzialność pracownika,

związaną z wykonywanymi czynnościami. W tym zatem przypadku dominującą rolę odgrywa raczej czynnik interesu publicznego - ochrony innych osób przed niebezpieczeństwem związanym z faktem, że pracownik, który wykonuje te szczególnie odpowiedzialne czynności może nie mieć już należytej sprawności psychofizycznej, ze względu na jej naturalne obniżenie podyktowane wiekiem (zob. np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 listopada 2010 r., III SA/Lu 243/10, LEX nr 653544; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 września 2011 r., I OSK 422/11, LEX nr 1103998).

Pojęcie „ostrej dyżur” nie jest pojęciem ustawowym. W języku potocznym oznacza jednostkę, która w określony dzień tygodnia udziela świadczeń zdrowotnych w trybie nagłym. Rotacyjny charakter takiego dyżuru prowadzi do wniosku, że miałyby miejsce w danej placówce raz na jakiś czas. W ten sposób żaden pracownik nie wykonywałby tej pracy stale i w pełnym wymiarze. Zestawienie tych elementów skłania do nadania terminowi „w ramach ostrego dyżuru” takiego znaczenia, które obejmuje udzielanie świadczeń w ramach obowiązków pracowniczych osobom, u których występuje zagrożenie życia, czy też takiego przebiegu schorzenia, w którym z dużym prawdopodobieństwem wystąpi konieczność udzielenia pomocy w trybie nagłym. Stanowi zatem o szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej zatrudnionych tam pracowników personelu medycznego, w tym ubezpieczonego – lekarza, członka zespołu operacyjnego uwzględnianego do pracy w bloku operacyjnym oddziału chirurgicznego szpitala. Udzielanie natomiast świadczeń zdrowotnych (planowanych) nie wyklucza pracy w szczególnych warunkach (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 listopada 2015 r., III AUa 452/15, LEX nr 1950413). Powyższe realizuje tym samym kryteria opisane w art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając jednocześnie o kosztach postępowania kasacyjnego w myśl art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

